

ادبیات عمومی و طبیعی

هفته‌لق سیاسی ، ادبی و علمی غزته‌در .

جلد : ۲

سنه : ۱ ۲۰ رجب ۱۳۳۵ جمعه ایرتسی ۱۲ مایس ۱۹۱۷ نومرو ۲۸

محیط و ترک‌ر

[چارلس داروین] محیط نظریه‌سنی ، یعنی محیطك و شرائط حیاتیةك تحولی ایله حیوان و نبات اجناسك یالکز تغیر دکل ، حتی تبدل ایده‌جکئی توضیح ایتشدی .
ایلك عضویات ذره‌لری ، (مکون نخستین) [پروتوپلازما] ، محیط و شرائطی مساعد بولندیغندن تکامل ایده‌بیلدی . بوموجوداتدن (ا) حرفیله افاده ایده‌جکمز بر مخلوق ابتدائی محیطی مساعد بوله‌رق یوصون ، اوت ، چیچک اولدی . (ب) عنوانلی ذره صولر ایچنده قالدی ، اک بسیط (اشنیه) algae رتبه‌سندن یوقاری‌یه چیقه‌مدی . (ج) ایسه دکرلرک موافق و قوی‌تو بریرنده سونکرلک پایه رفیعی بیله احراز ایله نبات و حیوان آره‌سنده دائر اولدی . (د) ه کلنجه او ، درحال ، حیواناتک سلسله اولیغنده کی اشکاله تمثیل ایتدی ، محیط آکا هرشیدن دها مساعددی ؛ هوا ، رطوبت و ییوست ، کونش یاردیم ایتدی ، اقلیمده حادث اولان انتظام و موازنه آنک سریعاً رتبه حیوانیته ترفع ایتمه‌سنه خدمت ایتدی . بوابتدائی ذی‌روح و ذی‌حیات ، صولردن چیقدی ، بطلاقلردن چیقدی ، بتون مراتب حیوانیه‌ی قطع ایله ذات‌الشدیه اولدی . نسناس اولدی ؛ ینه سایه محیطده میستر [چارلس داروین] ایله پروفیسور دوکتور [ارنست هه‌قل] صورتنه منقلب اولدی

محیط ، واهب الاشکالدر . محیط ، اک قوتلی عنصر تکاملدر . حیات نباتیه و حیوانیه‌ك نظامیدر . بومبحث موالید ثلثیه ، فن حیواناته ، فن نباتاته عائد اولدیغندن آنی عمیق و عریض تفصیله کیریشمه‌یه جکمز . یالکز شرراسنی اخطار ایده‌لم که بشرده برجنس حیوان و بناء علیه آنک قواعد و قوانین تکاملنه تابع اولدیغندن بواعبار ایله تاریخ عمومینک ماقبلی ، مقدمه‌سی تاریخ طبیعی یعنی موالید ثلثه فنیدر .

تاریخی فنون طبیعی‌دن آیرماتقی صورتیله تدقیق ایدن [ایپولیت تهن] محیط نظریه‌سنی شویله اجمال ایدیور : « انسان ، عالمده منفرد دکلدر ؛ طبیعت و سائر انسانلر آنی محیطدر ؛ عادت اولی و ثابته‌ك اوزرینه عادات ثانیه و عارضه مستولی اولور و احوال طبیعی (فیزیقیه) و اجتماعی بر شیکك بولوندیغنی وضع اصلی‌ی تعدیل و یا اکمال ایدر . بعضاً اجرای حکم ایدن (اقلیم) در .

« ملال نسمه لری »

گل ، آی دوشونجه ، بو آقشام سنکله درد لشم ؛
 برر خرابه و ماضی اولان ، بنم مکرم
 بوگون فقط مبی ..
 او خوش املری ، خولیالری ینه اشم .

اوهت ! تخیل ، امل .. هپ برر صولوق الهام ؛
 اوهت ! تخیل ، امل .. صوگره دائما ابهام ..
 فنا دگل بو .. پکی ،
 نهدن حقیقه قارشى ، سن اولمشك خود کام !

فتور ایچنده حیاتم ، تباہ اولوب گیدیور ؛
 او خوش املری ، - برگولگه سس - اونوت ده .. دییور
 حیات بولور بلکه ..
 وهپ اوزاقلاشه رقدن بگا وداع ایدیور !
 - گوز تپه -
 عالی مکرم

بهارده بوغاز ایچی

دوت موسمك اك كوزلی ، شبهه سز ، شباب حیاتی آندیران موسم بهاردر . بهار سینئه
 طبیعتده کی کوزللكلرک زمان انکشافیدر . اسمی بیله لطیف اولان نیسان کلدیمی ، ساحه زمينده فیوض
 حیات تظاهر ایدر . چنستان ، رنگارنگ شکوفه لرله تزیین ، اشجار ایسه اوراق و ازهاردن یاپیلمش
 اولان لباس فاخرینی تلبس ایدر .

پیراهن برک بر درختان ،

چون جامه هید نیک بختان .

شمدی ، قیشك لقای باردینه معکوساً هر طرفدن کائنات سزه کولر بر یوزله کورونور .
 نزهیه باقسه کز تازه و مطرا ؛ اصوات ، روحنواز ؛ اشباح ، دلربا ..

صولر چاغلار ، قوشلر اوتر و اوچار ... بر صحن محاسن که ، شاعرله برابر :

دونر بنقشه ، کل ، سمن ، مجوهراته ژاله دن

ویرر چنده لاله لر برر نشان پیاله دن

شراب نهرین آندیرر صوعکس رنگ لاله دن

طولار درون صرغزار طریله جوش ناله دن

سجوده سیر باغه چیق ، صباح فیضباری کور !